

Κεφάλαιο 1: Η βασιλεία του Όθωνα - ο Ιωάννης Κωλέττης

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια επιλέχθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις ως βασιλιάς της Ελλάδας ο 17χρονος Βαυαρός πρίγκιπας **Όθωνας**. Ο νεαρός βασιλιάς έφτασε στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 1833. Επειδή όμως δεν είχε ενηλικιωθεί ακόμα, ανέλαβαν τη διακυβέρνηση για δυο χρόνια τρεις συμπατριώτες του, οι οποίοι αποτέλεσαν τη λεγόμενη Αντιβασιλεία.

Οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις εγγυήθηκαν επίσης για το πολίτευμα της χώρας, την ανεξαρτησία της και τα σύνορά της.

Τα μέτρα που πήρε ο Όθωνας και οι αντιβασιλείς για τη χώρα, μεταξύ άλλων ήταν η οργάνωση της διοίκησης, της δικαιοσύνης, του εκπαιδευτικού συστήματος, η ενδυνάμωση της οικονομίας, η οργάνωση στρατού και ρύθμιση θεμάτων ασφαλείας. Το ελληνικό κράτος χωρίστηκε σε νόμους, επαρχίες και δήμους ενώ η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε τον Δεκέμβριο του 1834 από το Ναύπλιο στην Αθήνα.

Ωστόσο, ο τρόπος διακυβέρνησης καθώς και πολλές βασιλικές αποφάσεις δημιούργησαν δυσαρέσκεια. Η λαϊκή δυσαρέσκεια κατά του Όθωνα οδήγησε στην οργάνωση επαναστατικού κινήματος, που είχε σκοπό να τον εξαναγκάσει να παραχωρήσει Σύνταγμα. Το κίνημα εκδηλώθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου του 1843. Μονάδες του στρατού, με επικεφαλής τον συνταγματάρχη Δημήτριο Καλλέργη και τον αγωνιστή του 1821 Ιωάννη Μακρυγιάννη, περικύκλωσαν μαζί με πλήθος λαού τα ανάκτορα (στη σημερινή πλατεία Συντάγματος) ζητώντας Σύνταγμα. Τον επόμενο χρόνο ψηφίστηκε Σύνταγμα και το πολίτευμα της χώρας μεταβλήθηκε από απόλυτη μοναρχία σε συνταγματική μοναρχία.

Στα επόμενα χρόνια οι αντιδράσεις κατά της βασιλείας του Όθωνα δε σταμάτησαν και τελικά το 1862 ο Όθωνας έχασε το θρόνο του και μαζί με τη βασίλισσα Αμαλία επέστρεψε στην πατρίδα του, τη Βαυαρία.

Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Όθωνα διαδόθηκε η **«Μεγάλη Ιδέα»**, δηλαδή η επέκταση των συνόρων του ελληνικού κράτους και η απελευθέρωση των υπόδουλων Ελλήνων που εξακολουθούσαν να ζουν κυρίως στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Εμπνευστής της «Μεγάλης Ιδέας» ήταν ο Ιωάννης Κωλέττης. (πρωθυπουργός 1844-1847).

Κεφάλαιο 2: Η βασιλεία του Γεωργίου Α' - ο Χαρίλαος Τρικούπης

Μετά την απομάκρυνση του Όθωνα, νέος βασιλιάς της Ελλάδας επιλέχθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις (1863) ο Δανός πρίγκιπας **Γεώργιος**, ο οποίος κυβέρνησε τη χώρα για μισό περίπου αιώνα. Την ίδια χρονιά οι Άγγλοι παραχώρησαν τα Επτάνησα στην Ελλάδα, ως δώρο στο νέο βασιλιά.

Στη διάρκεια της βασιλείας του κατέβαλε προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της χώρας και την εδαφική της επέκταση. Το 1864 ψηφίστηκε νέο, πιο δημοκρατικό Σύνταγμα που περιορίζει ακόμη περισσότερο την εξουσία του βασιλιά και αναγνώριζε για την Ελλάδα το πολίτευμα της βασιλευομένης δημοκρατίας. Επίσης την εποχή αυτή ενσωματώθηκε στο ελληνικό κράτος η Θεσσαλία (1881) καθώς και ο σημερινός νομός της Άρτας.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ο Τρικούπης, που ήταν νομικός και διπλωμάτης, διετέλεσε υπουργός και αργότερα πρωθυπουργός της χώρας. Γνωρίζοντας καλά τις περιορισμένες δυνατότητες του ελληνικού κράτους, δεν ενθάρρυνε τα ένοπλα επαναστατικά κινήματα στις περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που κατοικούσαν υπόδουλοι Έλληνες. Αντί γι' αυτό, προτίμησε να τονώσει την ελληνικότητα των *αλύτρωτων περιοχών* (=Οι περιοχές που δεν απελευθερώθηκαν και έμειναν έξω από τα σύνορα του ελληνικού κράτους) ιδρύοντας σχολεία και εκκλησίες.

Ο Τρικούπης ενίσχυσε τη δημοκρατία και ασχολήθηκε κυρίως με την οργάνωση του κράτους. Πραγματοποίησε σημαντικά έργα για τον εκσυγχρονισμό της χώρας, όπως η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου και η αποξήρανση της *λίμνης Κωπαΐδας*, παίρνοντας δάνεια και από το εξωτερικό. Παράλληλα, βελτίωσε τις συγκοινωνίες με την κατασκευή οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου.

Καθώς όμως η Ελλάδα είχε δανειστεί μεγάλα ποσά και οι φόροι δεν συλλέγονταν σωστά, τα έξοδα του κράτους ήταν περισσότερα από τα έσοδα. Το 1893 ο Τρικούπης κήρυξε πτώχευση και λίγο αργότερα η χώρα δέχτηκε *Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο*, προκειμένου να πληρωθεί το *υπέρογκο* δημόσιο χρέος της.

Κεφάλαιο 3: Επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία και την Κρήτη

Μετά τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους, στις περιοχές που έμειναν έξω από τα σύνορά του συνεχίστηκαν τα επαναστατικά κινήματα, με σκοπό την απελευθέρωσή τους από την οθωμανική κυριαρχία. Ιδιαίτερα στη **Μακεδονία** (1854, 1878, 1896) και στην **Κρήτη** (1866, 1896) οι επαναστατικές ενέργειες ήταν πολλές.

Τα επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία απέτυχαν κι έτσι η Μακεδονία παρέμεινε επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η Κρητική Επανάσταση κορυφώθηκε με το ολοκαύτωμα στο Αρκάδι. Στη μονή Αρκαδίου, κοντά στο Ρέθυμνο, κλείστηκαν επαναστάτες για να αντιμετωπίσουν τα τουρκικά στρατεύματα. Εκεί κατέφυγαν και γυναικόπαιδα για να προστατευθούν. Οι πολιορκημένοι, για να μην αιχμαλωτιστούν από τους Τούρκους, ανατινάχθηκαν τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου. Το ολοκαύτωμα στο Αρκάδι σκόρπισε μεγάλη συγκίνηση στη Δυτική Ευρώπη. Ωστόσο, μετά από σύσκεψη των Μεγάλων Δυνάμεων, το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε να μην υποστηρίξει επαναστατικά κινήματα εντός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αλλά και να πληρώσει αποζημίωση στους Οθωμανούς.

Μετά τη νέα εξέγερση των Κρητικών (1896), που διακόπηκε έπειτα από την παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων, ο Σουλτάνος αναγκάστηκε να παραχωρήσει, ως αντάλλαγμα, αυτονομία στην Κρήτη.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Κεφάλαιο 4: Η Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα

Στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα η Ελλάδα κατέβαλλε προσπάθειες για να πλησιάσει το επίπεδο οργάνωσης των ανεπτυγμένων κρατών. Ωστόσο, πολλά εσωτερικά προβλήματα, όπως η **ληστεία** αλλά και η **οικονομική κρίση**, δημιουργούσαν εμπόδια.

Ο βασιλιάς Γεώργιος εξακολουθούσε να παρεμβαίνει στη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος επιβάλλοντας δικές του κυβερνήσεις.

Έπειτα από ενέργειες του Τρικούπη καθιερώθηκε η **αρχή της δεδηλωμένης (1875)**. Σύμφωνα μ' αυτήν, ο βασιλιάς ήταν υποχρεωμένος να αναθέτει τον σχηματισμό κυβέρνησης στον αρχηγό του κόμματος που τον υποστήριζε η πλειοψηφία της Βουλής.

Την εποχή αυτή δυο ήταν οι κυριότεροι πολιτικοί σχηματισμοί που εναλλάσσονταν στην εξουσία: το κόμμα του **Χαρίλαου Τρικούπη**, που υποστήριζε τον εξευρωπαϊσμό της χώρας και το αντίπαλο κόμμα του **Θεόδωρου Δηλιγιάννη**, που στηριζόταν στα πιο φτωχά κοινωνικά στρώματα.

Το **1893** οι συνεχείς δανεισμοί για τον εκσυγχρονισμό του κράτους οδηγούν σε **πτώχευση**.

Το **1897** τουρκικές δυνάμεις εισβάλλουν στη Θεσσαλία και στη Στερεά Ελλάδα. Ο **Ελληνοτουρκικός Πόλεμος** του 1897 τερματίστηκε μετά από παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων. Η Ελλάδα υποχρεώθηκε να πληρώσει στην Τουρκία μεγάλη χρηματική αποζημίωση. Για τον λόγο αυτό, πήρε νέο δάνειο από τις Μεγάλες Δυνάμεις, με τον όρο αυτές να διαχειρίζονται ορισμένα από τα έσοδα του κράτους.

Την εποχή αυτή κυριάρχησε το **γλωσσικό ζήτημα**, η διαμάχη για το είδος της γλώσσας που έπρεπε να χρησιμοποιείται επίσημα από το κράτος (δημοτική ή καθαρεύουσα). Αναπτύχθηκαν οι τέχνες και η λογοτεχνία ((**Παλαμάς, Καβάφης, Παπαδιαμάντης, Βιζυηνός** στη λογοτεχνία, **Λύτρας, Γύζης, Βολανάκης, Ιακωβίδης** στη ζωγραφική, **Χαλεπάς** στη γλυπτική)

Κεφάλαιο 5: Η Θράκη, η Μικρά Ασία και ο Πόντος, ακμαία ελληνικά κέντρα

Με το πρωτόκολλο που υπέγραψαν στο Λονδίνο οι Μεγάλες Δυνάμεις το 1830, ρυθμίστηκε το ελληνικό ζήτημα και συγκροτήθηκε ανεξάρτητο ελληνικό κράτος. Το Πρωτόκολλο του Λονδίνου όμως δεν ικανοποιούσε όλες τις προσδοκίες των Ελλήνων. Τα σύνορα του νέου κράτους ήταν περιορισμένα, αφήνοντας έξω από τα όριά του πολλούς ελληνικούς πληθυσμούς καθώς και σημαντικές πόλεις, όπου ανθούσε το ελληνικό εμπόριο. Ιδιαίτερα στη **Θράκη**, στα παράλια της **Μικράς Ασίας**, στον **Πόντο** αλλά και στην απομακρυσμένη **Καππαδοκία** ζούσαν εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες, που ήταν Ορθόδοξοι Χριστιανοί και μιλούσαν την ελληνική, την τουρκική ή την αρμενική γλώσσα.

Τους συμπαγείς ελληνικούς πληθυσμούς της **Θράκης** αραίωναν οι αναγκαστικοί εξισλαμισμοί, οι μεταναστεύσεις εξαιτίας **επιδημιών**, στρατολογιών και πολέμων ή και οι εκβουλαρισμοί κατοίκων, όπως στην **Ανατολική Ρωμυλία**. Παρόλες τις δυσκολίες όμως, η οικονομική δραστηριότητα των Ελλήνων εκεί ήταν πολύ ανεπτυγμένη.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Παρόλα τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι Έλληνες της **Μικράς Ασίας** και του **Πόντου**, ανέπτυξαν σπουδαία οικονομική δραστηριότητα και καλλιέργησαν τα γράμματα ιδρύοντας ξακουστά σχολεία (**Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης Φροντιστήριο της Τραπεζούντας**) και εκδίδοντας εφημερίδες ή βιβλία.

Κεφάλαιο 6: Η κρίση στα Βαλκάνια

Στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η Οθωμανική Αυτοκρατορία αντιμετώπισε πολλά προβλήματα και άρχισε σταδιακά να χάνει εδάφη. Την ίδια εποχή οι βαλκανικοί λαοί αγωνίζονταν για την ελευθερία τους.

- Το 1875 ξέσπασε εξέγερση στην Ερζεγοβίνη.
- Το 1876 επαναστατούν Βουλγαρία, Σερβία και Μαυροβούνιο.
- Ο Σουλτάνος μετέφερε στρατιωτικές δυνάμεις προς τις επαναστατημένες περιοχές.
- Το 1877 μπήκε στον πόλεμο και η Ρωσία, η οποία είχε συμφέροντα στα Βαλκάνια, και νίκησε την Τουρκία.
- Η ηττημένη Τουρκία υποχρεώθηκε να υπογράψει τη **Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου** (Μάρτιος του 1878). Η συνθήκη αυτή προέβλεπε την ίδρυση αυτόνομου βουλγαρικού κράτους, που θα περιλάμβανε ολόκληρη σχεδόν τη Μακεδονία, σε βάρος των ελληνικών διεκδικήσεων. Οι άλλες Μεγάλες Δυνάμεις αντιδρούν.
- Τον Ιούλιο του 1878 υπογράφεται από τις Μεγάλες Δυνάμεις η **Συνθήκη του Βερολίνου**, η οποία καταργεί τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου και η Βουλγαρία παραμένει αυτόνομη αλλά χάνει πολλές περιοχές ανάμεσά τους και τη Μακεδονία. **Η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ρουμανία** κερδίζουν την ανεξαρτησία τους.
- Το 1885 η Βουλγαρία προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία. Η Ελλάδα αντέδρασε κηρύσσοντας *επιστράτευση*, αλλά οι Μεγάλες Δυνάμεις με παρέμβασή τους εμπόδισαν μια πολεμική σύγκρουση.